

MIT NEM OLVASOTT
PÁZMÁNY PÉTER?

Vörösmarti Mihály talán legkevesbé ismert művének, az *Intő s tanító levélnek* az olvasóhoz szóló előszavában apró, de annál érdekesebb adalék található Pázmány Péterről. Vörösmarti saját munkájáról a következőket írja:

„[...] ezt én szegény Istenben el-nyugot Cardinál Uramnak élteben ajánlottam. Az bizony dolog, hogy a' könyve-fölött, ez Ajánlo levél-is szegénynek kezében-is volt. És mind azt tartom, hogy azt olvasatlan sem hadta. De azért, az-után harmad napra, hogy azt kezéhez juttatám, Jakosith Uram ö Nagyságát, akkor Posoni mi Praepostunkat, etc. hivatta ebédre, hivatott engemet-is. És ebéd-után hogy el-bulcsuzánk tőle, asztaláról ezt fel-vevén, monda: De mi szükség ezt nékem olvasnom, más dolgaim-is vannak: hanem igaz, elég ha mások meg-olvassák. Im Püspek Uram-is pedig meg-olvashatná: olvassa-meg kegyelmed néki. E' beszédek alatt azt nékem nyuytá: mellyet osztán Jakosith Uram ö Nagysága meg-olvasott 's javalott.”*

Az idézett néhány mondat elárulja, hogy Vörösmarti zokszó nélkül tudomásul vette: az érseknek „más dolgai” mellett nem jut ideje a neki ajánlott művet elolvasni. Ez a mozzanat ugyanakkor a már-már szimbólummá magasztosult kardinálist is elérhető közelségbe hozza. A tiszteletet parancsoló, szoborszerű alak mellett megjelenik az esendő, megfáradt ember. Az országos ügyekkel elfoglalt egyházi méltóság kénytelen beosztani idejét és energiáját, feladatait fontosságuk szerint rangsorolni. Az ilyen és ehhez hasonló adalékok figyelmeztetnek rá, hogy a filológiai adatok feldolgozása közepette sem feledkezhetünk meg róla: kutatásunk tárgyai valaha élő, érző emberek voltak.

* VERESMARTI Mihály, *Intő s tanító levél*, Pozsony, 1639, 6^{f-v}. RMK I 697.